

1. Общуване

Общувам – разговарям с някого; споделям с някого.

Ние общуваме помежду си с помощта на езика.

Когато разговаряме – устно общуване.

Когато пишем – писмено общуване.

1 Какво е общуването – писмено или устно?

2 Прочетете диалозите и ги свържете с мястото, където се провеждат.

А.

- Добър ден, госпожо!
- Добър ден!
- Може ли да ми дадете един килограм сирене?
- Разбира се, заповядайте!

училище

Б.

- Извинете, трябва да се срещна с класната на детето си.
- В кой клас е ученикът?
- В пети „в“. Класен му е госпожа Илиева.
- Заповядайте в стая 315.

магазин

В.

- Ако обичате, един билет за София.
- Ученически ли?
- Не, редовен.
- Заповядайте!
- Благодаря!

гара

Думи за учтивост:

Моля!	Благодаря!
Ако обичаш!	Извинявай!
Заповядай!	

Добрите обноски са задължителни при общуването с хората. Едно от най-важните условия за успех е умението за водене на разговор.

3 Какво ли си говорят хората? Съставете диалози по снимките.

4 Представете си, че сте в: болницата, аптеката, магазина, училище. Разделете се по двойки и съставете диалози. Използвайте думите за учтивост.

5 Прочетете извинителната бележка от родител за извинение на отсъствия от училище.

Г-жо Томова,
Моля да бъдат извинени отсъствията на Емел Фаик Рамадан за дните от 12.01. до 15.01.2012 г. по семейни причини.

родител:
(Фаик Рамадан)

- Какво трябва да съдържа една такава бележка?

името на класния ръководител
датите на направените отсъствия

трите имена на детето
името на родителя и подписа му

6 Попълнете липсващото в бележката.

Г-жо/Г-н _____ (името на класния)

Моля да извините отсъствията на дъщеря ми/сина ми

направени на _____ поради семейни причини.

С уважение: _____

7 Поправете грешките в следната бележка.

Гуспожо Петрова
да извинити оцъствията на елена гочева по симейни причини за 1 ден.

Рудител: Георги гочев

2. Устно общуване

Когато разговарят непознати хора, общуването е официално.
Когато разговарят близки хора, разговорът е в неофициална обстановка.

1 Прочетете диалога и отговорете на въпросите.

- Здравейте! Вие ли сте Асен?
- Да.
- Приятно ми е, казвам се Расим.
- Женен ли сте?
- Да и имам две деца, които са ученици.
- Жена ви работи ли?
- Не, грижи се за семейството ни.
- Значи имате нужда от тази работа.
- Разбира се. Трябва да изуча децата си.
- Тогава да тръгваме.

- Кой са участниците в диалога?
- Кой търси работа? Защо?
- Разделете се по двойки и съставете подобни диалози.

2 Прочетете текста и отговорете на въпросите след него.

Моето семейство

Аз се казвам Янко и съм на 20 години. Това е снимка на моето семейство. Имам брат и сестра, които са по-малки от мен. Майка ми се казва Анка и не работи. Тя се грижи за къщата и децата. Татко се казва Асен и работи в строителна фирма. Малкият ми брат Иво е ученик в 5. клас, а сестра ми Рени е ученичка в 11. клас.

- Кой разказва за семейството си?
- Как се казват родителите на Янко?
- Има ли братя и сестри? Колко са големи?
- Къде работят майката и бащата на Янко?

3 Представете си, че чакате пред лекарския кабинет с болното си дете и има много хора преди вас. Как ще помолите да ви отстъпят ред?

Помогнете си с думите и изразите:

Извинете...; Може ли...; Имате ли нещо против да мина преди вас...;

Благодаря ви много...; Съжалявам, че ви пререждам...

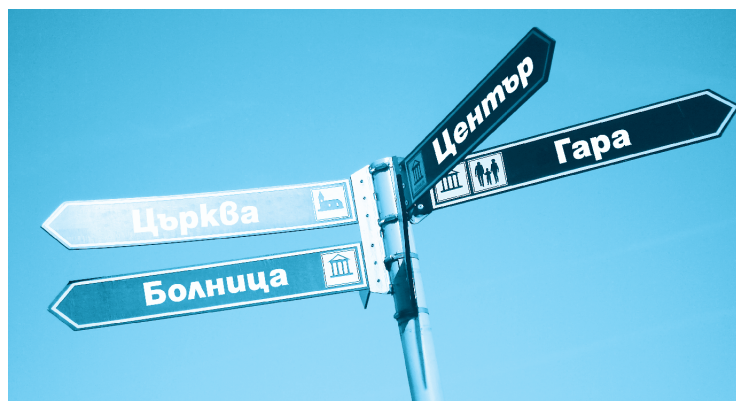
4 Донесете снимка на вашето семейство и го представете на класа.

5 Прочетете диалога.

- Ало, Тина ли е?
- О, Ани, ти ли си?
- Пускай бързо телевизора по трети канал, пее Софи.
- Хубаво, хайде после ще се чуем.
- Добре, дочуване!

6 Ваш добър приятел ви е дошъл на гости от друг град. Не знае как да стигне до къщата ви, помогнете му. Съставете диалог по двойки.

• Използвайте думите:

Тръгни от гарата по централната улица направо, продължи напред, завий наляво, после само направо. Срещу болницата, на първия светофар вдясно, до големия магазин завий вляво и само направо.

7 Прочетете диалозите и определете: Кой говори? На кого говори? Защо говори?

1. Две приятелки си бърбят по телефона:

- Наде, помниш ли днес кой има рожден ден?
- Чакай да помисля малко!
- Добре, утре пак ще ти се обадя, да ми кажеш.

2. – Ало, с кого говоря?

- С магазина за обувки.
- Извинете, объркал съм номера!
- Няма нищо, елате, ще ги сменим!

3. Нахалник се лепва за красива жена на улицата:

- Красавице, дай си телефона!
- Има го в указателя...
- Но аз не ти знам името!
- И него го има в указателя.

3. Поздравителна картичка

1 Свържете пожеланията с празниците.

Рожден ден

Честит празник!
Да ти е живо и здраво името!
Да го носят внуци и правнуци!

Имен ден

Честита Нова година! Посрещни я с радост, изживей я с любов, изпрати я с успехи!

Сватба

Мили младоженци, бъдете здрави и щастливи! Успешен да е бракът ви сто години! Да имате хубаво семейство и добри деца!

Нова година

Честит рожден ден!
Лили, желая ти светли дни
и сбъждане на твоите мечти!

2 Прочетете поздравителната картичка? Отговорете на въпросите.

- До кого е написана?
- По какъв повод?
- От кого е картичката?
- Кога е написана?

Честита Баба Марта!

*Мила Нели,
Бъди весела, засмяна,
румена и бяла!*

1.03.2012 г. сем. Шаркови

Когато пишем поздравителна картичка, не трябва да забравяме:

- Думите, с които се обръщаме към нашия приятел, се пишат на нов ред.
- След тях се пише запетая.
- Следващото изречение започва на нов ред.
- Накрая се пише от кого е картичката и датата, на която е написана.

- 3** Съставете и напишете текст за поздравителна картичка до ваши близки приятели по случай Нова година или друг обичан от вас празник.

- Помогнете си:

Честит празник! Честита Нова година!

Здраве и щастие, любов и настроение, късмет, благополучие...

По случай Новата година моя поздрав приеми и нека радости големи ти носят идващите дни.

Честит рожден ден!

Честито бебе!

- 4** Избрийте празниците, на които можете да изпратите поздравителна картичка.

- 5** Ако сте на море или в чужбина, на кого ще изпратите картичка и как ще я надпишете?

4. Заявление за постъпване на работа

Свободни работни места винаги има, но от вас зависи да ги откриете. Затова трябва да знаете как и къде да търсите.

Да намерите подходящата работа, не е въпрос на късмет, а е умение, което може да се научи и усъвършенства.

1 Прочетете заявлението за постъпване на работа. Какво трябва да съдържа, до кого е адресирано?

До Управителя
на салон „Рила“
гр. Пловдив

ЗАЯВЛЕНИЕ за постъпване на работа

от Райчо Живков Асенов; ЕГН 8023064316
адрес: град Пловдив, кв. Изгрев, бл. 108, ет. 4, ап. 12
телефон 0831 676 567

Господин Управител,
Заявявам, че желая да започна работа на обявеното от Вас работно място като фризьор за мъжко подстригване.

Прилагам копия от следните документи:

1. Диплома за образование
2. Свидетелство за завършен фризьорски курс
3. Автобиография

07.09.2009 г.
Пловдив

Подпис:

2 Попълнете заявлението със своите данни.

До Управителя

на _____

гр. _____

ЗАЯВЛЕНИЕ
за постъпване на работа

от _____

ЕГН _____

град _____

ул. _____

телефон _____

Г-н Управител,

Заявявам, че желая да започна работа на обявеното от Вас работно място като

Прилагам копия от следните документи:

1. Диплома за образование
2. Свидетелство за _____
2. Автобиография

Дата. _____ г.

гр. _____

Подпис:

3 Поправете грешките.

Живейа в грат пловдив на улица „Мир“.

Търся си работа кърто шофиор на камйон.

Имам нужните дукументи.

5. Съобщение

Съобщението показва какво събитие ще се състои, кога, къде и кой го организира.

1 Запишете къде ще чуете или прочетете съобщение.

Устно съобщение – _____

Писмено съобщение – _____

2 Прочетете съобщенията и подчертайте в тях отговорите на следните въпроси.

- Какво търсят тези фирми?
- Кога се подават документите?
- Какви документи са необходими?
- Как ще се свържете с фирмите?

Фирма „Зидар“ набира строителни работници, които имат завършено образование и умеят да лепят плочки.
Документи се подават до 1 март 2012 година, ул. „Люляк“ № 7, тел. **084 521 01 21**

Фирма за международен транспорт търси да назначи шофьори с категория С + Е за превоз на стоки до Германия.
Необходими документи: международен паспорт, шофьорска книжка и медицински документи. Обадете се на телефон **047 858 885** – Павлов.

Сладкарска фирма търси да назначи жени за майстори сладкари.
Необходими документи: здравна книжка, заявление за постъпване на работа, автобиография. За връзка: телефон **098 765 43 32**.

3 Свържете съобщенията с мястото, където ще се проведат събитията.

Драги родители, заповядайте на родителска среща на 12 май от 18 часа в класната стая на 2^а клас.

поликлиника

На 23 април от 19 часа ще има концерт на духов оркестър „Карандила джуниър“.

училище

Днес ще се ваксинират всички деца, които стават на една година. Елате при личния лекар.

площад

4 Напишете съобщение за събиране на стари уреди.

На _____, в събота, от _____ часа ще се събират стари печки,
 _____ и _____.
 Елате пред _____.
 От _____

5 Какво продават в този магазин?

Продавам шест бактерии за два лева.

6 Напишете съобщение, че извършвате строителни или ремонтни дейности. Какво трябва да съдържа съобщението? Как да се свържат с вас клиентите?

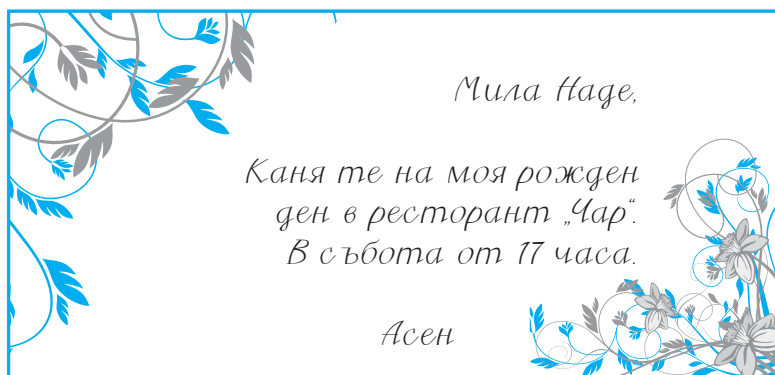
Съобщение

6. Покана

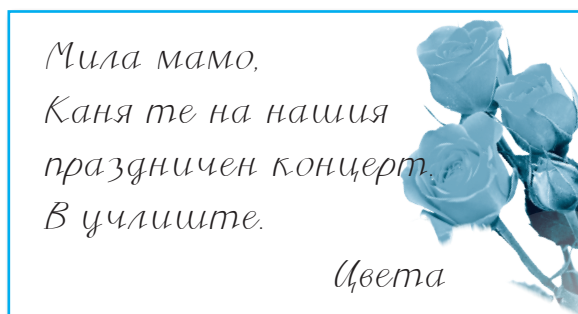
Когато искаме да поканим официално хора на тържество, празник, концерт, сватба или друго събитие, използваме покана.

1 Прочетете поканата.

- За кого е поканата?
- Къде и кога ще се състои рожденият ден?
- От кого е поканата?

2 Поправете грешките в поканата на Цвета.

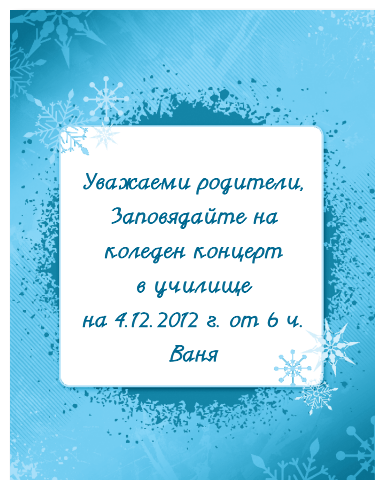
- Разбира ли се кога ще бъде концертът, в колко часа?

Когато пишете покана, не забравяйте да отбележите:

- За кого е поканата, като след името на поканения се пише запетая.
- Къде и кога ще се състои събитието.
- От кого е поканата.

- 3 За какви събития са написани следните покани? Спазени ли са изискванията за писане на покана?

- 4 Напишете текст на покана за своя рожден ден до приятел. Спазвайте изискванията за писане на покана.

Помогнете си с думите и изразите:

каня те, рожден ден, неделя, 17,00 часа, сладкарница „Сладък свят“.

- 5 Тъй като сватбата е едно от най-специалните събития в живота на двойката, всеки иска да го направи запомнящо се. Поканата създава първото впечатление за вашата сватба, затова се постарайте тя да изглежда както трябва.

Попълнете сватбената покана.

7. Писмен преразказ на епизод от художествен текст

Преразказът е предаване на чужд текст със свои думи.

1 Прочетете откъса от текста на Светослав Минков.

Приказките на Шехерезада

Някога в Индия царувал цар Шахриар, прочут със своята жестокост. Всеки ден той довеждал в палата си нова жена и на следната сутрин я убивал. Най-сетне в царството останала жива само една девойка – везирската дъщеря Шехерезада. Когато дошъл и нейният ред да загине, тя се явила при цар Шахриар и започнала да му разказва приказка. Но щом се зазорило, прекъснала приказката на най-увлекателното място. Обзет от любопитство, царят поискал да узнае какво е станало по-нататък. Шехерезада продължила приказката и като я свършила, започнала друга приказка и на разсъмване пак я прекъснала по средата. В продължение на хиляда и една ноци цар Шахриар чул много приказки, смилил се над Шехерезада и заживял щастливо с нея.

• На коя от двете снимки са Шехерезада и цар Шахриар?

2 Отговорете на въпросите.

- Кой цар живял в Индия?
- С какво е прочут цар Шахриар?
- Какво правил царят всеки ден?
- Коя е Шехерезада?
- Какво направила тя, когато се съмнало?
- Как разказвала Шехерезада?
- Къде прекъсвала приказките?
- Колко ноци разказвала?
- Какво се случило накрая?

3 Прочетете значението на думите и ги запомнете.

везир – министър на султана
увлекателно – интересно

засорило – съмнало
явила се – дошла

4 Поправете допуснатите правописни грешки.

Някога в индия живял цар шахриар. Той бил много жесток. Фсеки ден водел нов жена и я обивал. Останала само една девоика. Тя се казвъла шихиризада и била даштеря на везира му.

5 Напишете преразказ на текста.

Приказките на Шехерезада

6 Прочетете най-кратката приказка на света.

Живял някога един принц, който веднъж попитал прекрасна принцеса:

– Ще се омъжиш ли за мен?

Тя отговорила:

– Не!

Принцът живял дълго и щастливо: ходел за риба, всеки ден се виждал с приятели, пил много бира, напивал се, играел по цял ден футбол, разхвърлял чорапи из двореца, играел на карти и харчел пари за бързи коли.

• *Защо в приказката се казва, че принцът е щастлив?*

**7 Разкажете как се запознахте със своя любим или любима?
Прилича ли вашата любов на приказка от хиляда и една ноци?
Или любимият ви прилича на принца от кратката приказка?**

8. Писмен преразказ на басня

Басня – кратко произведение, в което се разказва някаква поучителна история.
Героите са животни или хора.

Преразказ – предава се съдържанието на чужд текст със свои думи,
не се променят герои и събития.

В преразказа гумите на героите се преразказват.

- 1** Прочетете внимателно баснята „Лъвът и мишката“. Помислете за началото, развитието и края на случката. Каква е поуката?

Лъвът и мишката

Една мишка пробягала по тялото на един заспал лъв, но той се събудил, хванал я и се приготвил да я изяде. Тя му се замолила да я пусне и казала, че ако я остави жива, ще му се отплати. Той се засмял и я пуснал.

Не минало много време и ловци хванали лъва. Завързали го с въже за едно дърво, за да не избяга. Мишката го чула да пъшка, дошла, прегризала въжето и го освободила. Тогава му рекла:

– Ти ми се присмя и каза, че не очакваш да получиш от мен отплата. Но сега вече знаеш, че и мъничката мишка може да спаси големия лъв.

И най-могъщите понякога се нуждаят от помощта на слабите.

Езоп

- 2** Помогнете си с въпросите и отговорите към тях, направете устен преразказ на баснята. Не забравяйте поуката!

- *Откъде минала мишката?*

Мишката минала по тялото на заспал лъв.

- *Какво направил лъвът?*

Той я хванал и искал да я изяде.

- *Защо лъвът пуснал мишката?*

Малкото животно се помолило и обещало, че ще се отплати.

- *Какво се случило на лъва след време?*

Лъвът бил хванат от ловци и завързан с въже за едно дърво.

- *Какво направила мишката?*

Мишката чула, че той пъшка, и прегризала въжето. Тя му припомнила как се е присмял, когато обещала, че ще се отплати.

- *Каква е поуката?*

И най-могъщите понякога се нуждаят от помощта на слабите.

- 3 Направете писмен преразказ на баснята, като си помагате с въпросите и отговорите от задача 2.

ЛЪВЪТ И МИШКАТА

Blank lined area for writing the retelling of the fable.

- 4 Поправете грешките в следните изречения.

Лавът бил хванат от лофци и зъвързан за едно дарво.

Мишката чула, че тои пъшка и гу спъсила.

- 5 Има ли грешки в преразказа ви? Препишете правилно сгрешените думи и запомнете правописа им.

Blank lined area for writing corrections.

- 6 За кого от героите на баснята се отнася народната мъдрост?

Който хвърчи високо, пада ниско.

- 7 А за кого се отнася арабската пословица?

Ако ти се струва слаб врагът ти, не го презирай, а ако ти се струва силен, не се страхувай от него.

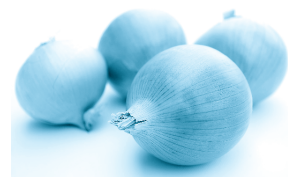
Blank lined area for writing the answer to question 7.

9. Съчинение по опорни думи и изрази

Опорните думи и изрази ни помагат да създадем текст – приказка, разказ, стихотворение, басня.

1 Прочетете следните опорни думи и изрази:

- една баба била много стисната
- на вратата ѝ почукал пътник
- поканила го да влезе
- казала, че няма нищо за ядене
- пътникът предложил да направи супа от камъни
- бабата се съгласила
- гостът взел десетина гладки камъчета
- измил ги хубаво и ги сложил в една тенджера с вода
- водата завряла
- гостът поискал два картофа, за да е по-вкусно
- бабата дала картофите
- гостът поискал глава лук
- бабата му дала и лук
- гостът поискал масло и сол
- бабата му дала масло и се заоблизвала
- супата се сварила
- сипали си и хапнали
- гостът попитал бабата яла ли е такава вкусна супа
- тя отговорила, че с картофи, лук и масло и баба знае
- гостът я попитал, щом и баба знае, защо не я направи.

2 Отговорете на въпросите.

● Каква е бабата?	● Какво поискал още от бабата?
● Кой почукал една вечер?	● Какво добавил в супата?
● Какво казала бабата?	● Какво попитал бабата, когато хапвали?
● Какво предложил гостът?	● Какво отговорила бабата?
● Колко камъчета измил?	● Какъв е изводът от приказката?

3 Изберете поука от следните пословици:

Умният навсякъде си изкарва хляба.
Каквото повикало, такова се обадило.
Гладна кокошка просо сънува.

4 Разкажете устно приказка със заглавие „Така и баба знае“.

5 Поправете правописните грешки и запомнете думите.

Гостът взел диситина глатки камачета и ги сложил в една тенджера. Когато вудата зъвряла пуискал от бабата къртофи, за да е по-фкусна супата. Бабата му дала два къртофа. После госта пуискал лук и масалце. Бабата му дала и се заублизвала.

6 Напишете приказка със заглавие „Така и баба знае“.

7 Прочетете историята и обяснете защо е смешна.

Майстор готвач пита стажант готвач:

- Какво не достига на това ядене?
- Месо – отговаря младежът.
- И какво трябва да се направи?
- Да се добави пипер.

8 Разкажете за най-вкусното ястие, което сте опитвали.

10. Автобиография

Автобиографията (или CV) е представяне на данни за самия себе си от лице, което кандидатства за работа. Дава се информация за имената, адреса, образованието, семейното положение и др.

1 Как да съставим автобиография (CV)?

АВТОБИОГРАФИЯ

Лични данни

Име:	Надя Милева Петкова
Дата и място на раждане:	11.01.1987 г., Пловдив
Националност:	българка
Адрес:	гр. Пловдив, жк Тракия, бл. 195, вх. 7
Телефон:	47-68-69
E-mail:	petkova@abv.bg
Семейно положение:	омъжена, с едно дете

Позиция, за която кандидатствам:	Фризьорка
Образование:	основно ОУ „Найден Геров“

Дата: 07.09.2011 г.

Подпис:

Автобиографията трябва да е прегледно и грамотно написана. Информацията да е вярна и добре подредена.

- Не забравяйте да включите данни за връзка с вас – телефон, адрес, имейл.
- Автобиографията да не е повече от една-две страници.
- Подредете внимателно основните елементи в автобиографията си (виж примерната автобиография).

2 Съставете своята автобиография, като използвате модела.

АВТОБИОГРАФИЯ

Лични данни

Име: _____
 Дата и място на раждане: _____
 Националност: _____
 Адрес: _____
 Телефон: _____
 E-mail: _____
 Семейно положение: _____

Позиция, за която кандидатствам:

Образование: _____

Дата: _____

Подпис:

3 Поправете грешките в следната автобиография.

АВТОБИОГРАФИЯ

Лични данни

Име: георги стоянов пешев
 Дата и място на раждане: 11.01.1987 г., варна
 Националност: българин
 Адрес: гр. варна, ул. Черно море 5
 Телефон: 508-78-00
 E-mail: peshev@abv.bg
 Семейно положение: не женен

Позиция, за която кандидатствам:

портиер
 Образование: усовно
 ОУ „Найден Геров“

Дата: 22.04.2012 г.

Подпис:

II. Писмен преразказ на приказка

Преразказът е прегаване на чужд текст със свои гуми.

- 1** Прочетете българската народна приказка и отговорете на въпросите след нея.

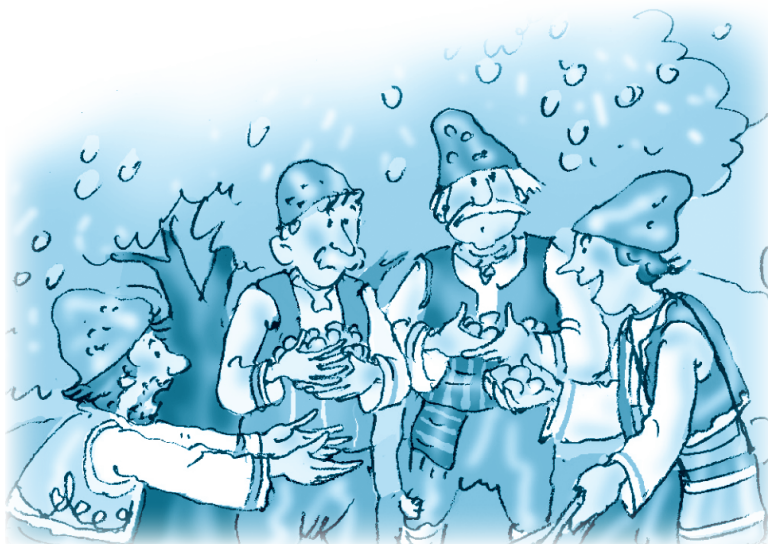
Гузен негонен бяга

В едно село на някой си селянин се откраднали пари. Събрали се селяните от цялото село на един голям мегдан да размислят как да уловят крадеца.

Отведнъж един селянин извикал: – Братя, гледайте! На крадеца шапката гори!

Тогава един млад момък бързо грабнал шапката от главата си и я хвърлил на земята.

Така се издал крадецът.

- Какво се случило в едно село?
- Какво извикал един селянин?
- Какво решили да направят селяните?
- Как крадецът се издал сам?

- 2** Прочетете значението на думите и ги запомнете.

гузен – който изпитва неудобство, срам, безпокойство, поради това че осъзнава своя простъпка, вина.

мегдан – широко незастроено място, площад.

- 3** Номерируйте изреченията и ги подредете в текст. Разкажете устно историята.

- Селяните умуват.
- Крадецът се издава сам.
- Постъпката на един селянин.
- Кражба в селото.

- 4** Поправете грешките в следния текст.

В едно село някои откраднал пъри. Селяните решили да се саберат на мегдана и да измислият как да го хванат. Един от тях извикъл, че на кръдеца му гори шапката.

4 Поправете допуснатите правописни грешки в текста. Препишете го след поправката.

По цал ден снахата ништо не правела. Спяла до късно. От лиглото садала на масата, а от масата пак се връштала в лиглото. Не подхваштала къштна рабута. Бабата и дадото решили да дадат дубър орок на снахата.

5 Прочетете историята и отговорете устно на въпроса на учителката.

Една учителка дала на учениците да напишат съчинение по тема „Що е мързел?“. Писмените работи били написани. Учителката започнала да ги проверява. Попаднала на една тетрадка, в която на първия лист било написано само заглавието. Отворила учителката на втория лист, гледа – няма нищо. Отворила на третия лист, на четвъртия – пак нищо, но когато отворила на петия, на страницата било написано с големи букви: „Ето това е мързел“.

13. Кратък преразказ

Преразказвам най-важното, като запазвам смисъла на текста.

- 1** Прочетете подчертаните изрази и изречения в текста и преразкажете прочетеното.

Старецът и дървеният кош

В малко село живял дърводелец, който всеки ден се грижел за болния си възрастен баща. Занаятът му не бил лек, но не работата му тежала. Не го мъчела грижата за жена, деца и стопанство. Само пшкането на стареца сковавало душата му. А и грижите около него му били дотегнали. Търкулили се години, а дядото бил още жив.

Веднъж, след дълъг ден в горския гъсталак, дърварят не издържал. Той захвърлил сечивата си, а в здравите му ръце се озовал голям дървен кош. Бързо натикал вътре безпомощния старец и го замъкнал в гъстата гора. Но в яда си не разбрал как след него тръгнал и по-големият му син, който бил излязъл да го посрещне.

Дърводелецът оставил стареца до стъблото на дебело дърво, ритнал коша и рекъл през сълзи:

– Какво ме караш да правя, тате!

Тогава близкият храст се разтворил и оттам се подала главичката на малкото момче.

– Татко, татко, не оставяй коша тук, вземи го със себе си – чуло се тънкото му гласче.

– Зззащо? – заекнал обърканият дървар.

– И на мен ще ми потрябва някога, да те занеса с него в гората.

по Радослав Кондаков

- 2** Коя дума в скобите е верният отговор. Подчертайте я.

- Кой живеел в малко село? (дърводелец, зидар)
- Кого гледал дърводелецът? (болната си майка, болния си баща)
- Какво взел веднъж? (дървен кош, голям чувал)
- Какво направил дърводелецът? (събрал дърва, сложил баща си в коша)
- Кой видял случката? (жена му, малкият му син)
- Какво казало момчето? (да вземе коша, да остави коша в гората)
- Защо му е на момчето кош? (да си играе с него, да занесе баща си в гората)

- 3** Напишете липсващата буква в думите и запомнете правописа им.

д_рвар	ба_а	г_дини	жи_	г_ра
д_рво	з_несе	каз_л	рек_л	

14. Писмен разказ по серия от картини

Разказ по серия от картини се прави, като
 – се разглеждат картините;
 – се съставя текст по всяка картина;
 – текстът се подрежда последователно.

1 Разгледайте снимките. Разкажете какво виждате на всяка от тях, като отговаряте на въпросите.

- Къде отива момчето?
- Какво чува близо до брега?
- Какво вижда на брега?
- В какво се е заплел делфинът?
- Как изглежда той?
- Какво прави момчето?
- На кого се обажда баща му?
- Кой идва на помощ?
- Какво правят спасителите?
- Къде отвеждат делфина?
- Как се чувства делфинът на свобода?
- Как се чувства момчето?

2 Направете устен разказ по снимките, като използвате следните опорни думи.

- момчето взема своето колело
- отива да се разходи до морския бряг
- чува жални звуци като вик за помощ
- на брега вижда делфин
- делфинът се е заплел в мрежа
- тялото му е омотано във въжета
- кожата му е суха
- останал е без сили
- момчето се обажда на баща си
- баща му вика спасители на помощ
- те правят носилка за делфина
- увиват го в мокри кърпи
- отвеждат го до океана и го пускат на свобода
- семейството на делфина се радва
- момчето е щастливо
- делфинът и момчето са приятели

3 Запишете под всяка снимка най-важното.

4 Напишете разказ по снимките със заглавие „Момчето и делфинът“.

Lined writing area with 20 horizontal lines for text entry.

5 Разкажете историята.

15. Съчинение по наблюдение

Съчинение по наблюдение правим, когато разказваме за нещо или описваме събитие, което сме наблюдавали лично: случка, предмет, природна картина, животно, празник, събитие. При съчинение по наблюдение описваме с думи всичко, което виждаме.

1 Прочетете текста от енциклопедията. Какво научихте за розата?

Роза

Розата е многогодишно растение. Има над сто вида рози. Розата се отглежда заради своята красота и аромат. Маслото от роза се използва за правене на парфюми от векове. В България се произвежда най-доброто розово масло в света.

Листата на повечето видове са 5 – 15 сантиметра дълги. Стъблото е с бодлички. Розата има различни цветове. Всеки цвят има своето значение.

Розата е най-красивото цвете. Хората я наричат царица на цветята.

2 Направете устно съчинение по наблюдение на роза. Помогнете си с въпросите.

- Какъв е цветът на розата?
- Какво е стъблото?
- Каква е формата на листата?
- Какъв е ароматът?
- Какво се произвежда от розата?
- Защо хората я отглеждат?
- С какво е известна България?
- Как се нарича розата?

- цветът – ален, червен, огнен
- стъблото – зелено, дълго, с бодлички
- листата – зелени, широки, заострени
- ароматът – силен, хубав, приятен, опияняващ

3 Напишете съчинение по наблюдение на роза.

4 Поправете грешките в текста.

Розьта е кр̀сиво цвете. Има много хора, които носят имито ѝ. Мъжете често подг̀ряват рози на своите лиубими.

5 Отговорете устно на въпросите.

- Подарявали ли сте рози?
- По какъв повод?
- Кога?
- На кого бихте подарили роза?
- На кого?

Значение на цвета на розите

Кремава роза – желание

Бледорозова роза – изящество, радост, щастие

Тъмнорозова роза – благодарност, приятелство, уважение

Червена роза – любов, внимание

Тъмночервена роза – красота, страст

Бяла роза – невинност, чистота, тайна, тишина, страхопочитание, смирение, истинска любов

Жълта роза – радост, приятелство, ревност, надежда, свобода

Черна роза – сбогуване

Розова пъпка – красота, младост, невинност

Червена пъпка – непорочност, прелест

Бяла пъпка – младост

Една червена разцъфнала роза или 12 червени рози – „Обичам те“

16. Съчинение описание

Когато описваме човек, предмет или животно:

- описваме с думи външния му вид;
- разказваме какво знаем за него;
- показваме нашето отношение към него.

1 Разгледайте снимката.

2 Отговорете на въпросите.

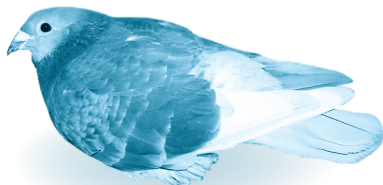
- Как изглежда немската овчарска?
- Каква е козината ѝ?
- Каква е главата ѝ?
- Какви са ушите ѝ?
- Какъв е носът ѝ?
- Какъв е езикът ѝ?
- Какво е тялото ѝ?
- Какви са краката ѝ?
- Какви са лапите ѝ?
- Каква е опашката ѝ?

3 Опишете устно немската овчарка, като си помагате със следните опорни думи:

- едро куче
- гъста, тъмна козина
- черен гръб
- светлокафяви гърди
- уши с остри върхове
- черен и влажен нос
- розов език
- голямо тяло
- прави предни крака
- здрави задни крака
- малки и меки лапи
- дълга светла опашка.

17. Писмо

1 Посочете кой как е изпратил писмо на своята жена?

2 Прочетете писмото и отговорете на въпросите.

Здравей, мила моя Ганя,

Започвам с радостна новина! Намерих си работа. Ще работя като строител в една испанска фирма. Има и други българи. Казват, че заплатата е добра. Ще се опитам да спестя пари, за да си взема отделна квартира. Така ще можеш да дойдеш и ти при мен. Много ми е мъчно за теб. Обичам те много! Липсваш ми! Представям си как се усмихваш, като четеш това писмо! Пиши ми!

*22.07.2010 г.
Град Барселона*

Твоят Стефан

3 Напишете отговор на писмото на Стефан.

Здравей, _____,

_____ г.
гр. _____

Твоя _____

4 Надпишете плика с писмото до своя любим.

Подател
Име: _____
Адрес: _____
Град: _____
Пощенски код: _____

Получател
Име: _____
Адрес: _____
Град: _____
Пощенски код: _____

• Кой е подателят?

• Кой е получателят?

Любопитни факти

Знаете ли, че в Германия пощальоните държат в ръцете си писма и вестници, а в джоба си кучешки бисквитки. Те често са нападани от дамашните любимци. Най-дългото писмо до Дядо Коледа е 657 метра. Написано е във Финландия.

18. Съчинение по преживяване

Съчинение по преживяване правим, когато разказваме за нещо лично преживяно.

1 Разгледайте снимките и кажете с кой празник ги свързвате.

2 Прочетете текста за празника Гергьовден.

Гергьовден

Гергьовден е един от най-големите празници в България. Пригответенията за празника започват седмица преди 6 май. Къщата и дворът се почистват и подреждат. На 4 и 5 май къщата се украсява със зелени клони.

През нощта на 5 срещу 6 май всички отиват в близката гора, палят огньове, празнуват и се веселят. След това начупват зелени клони и на сутринта се прибират по къщите си, за да посрещнат празника.

Приготвя се специална гергьовска трапеза. Тя се слага върху кръгла маса. Подреждат се червено вино и гергьовска погача. В центъра на масата се поставя изпечено агне.

На Гергьовден всички се веселят от сърце. Младежите се къпят в реката, за да покажат, че времето е топло. Връзват се люлки и се люлеят момичетата.

3 Отговорете на въпросите.

- Как се подготвят хората за празника?
- Какво правят момчетата?
- Какво правят момичетата?

4 Разкажете устно как се подготвяте за Гергьовден.

- Отивате ли през нощта срещу 6 май в близката гора?
- Правите ли курбан?
- Как приготвяте агнешкото?
- Какво слагате още на трапезата?
- Какво правят момчетата и момичетата на празника?
- Какво е настроението на всички хора на празника?

5 Поправете грешките в съчинението по преживяване.

Гергьовден

Чаках с нетърпение любимия ми празник – Гергьовден. Започнахме да окрасяваме цялата къща със зелени клонки. През ношта преди празника всички утиваме в блиската гора. Там палим огньовете, пеем и се веселим. Чувствах се чудесно.
На другия ден цялото семейство утидохме на реката. Всички се радвахме от сарце. Вечерта приготвих празничната маса. Наредихме се около нея и се веселихме.

6 Напишете съчинение по преживяване със заглавие „Гергьовден“.

Гергьовден

7 Думата *преживявам* означава да изпитвам чувства. Разкажете устно кога изпитвате някои от следните чувства:

радост, тъга, щастие, учудване, нетърпение,
мъка, удоволствие, болка, изненада, доверие.